

Sygn. akt V CZ 27/14

POSTANOWIENIE

Dnia 16 kwietnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (przewodniczący)

SSN Grzegorz Misiurek

SSA Katarzyna Polańska-Farion (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa M. Z.

przeciwko Wspólnocie Mieszkaniowej w W.

przy ul. T. [...]

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 16 kwietnia 2014 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 30 grudnia 2013 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie i sprawę przekazuje
Sądowi Apelacyjnemu do ponownego
rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania
zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 30 grudnia 2013 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną powoda wobec nieuiszczenia w terminie opłaty sądowej w części, w jakiej wniosek o całkowite zwolnienie od tej opłaty został oddalony postanowieniem z dnia 5 grudnia 2013 r.

W zażaleniu na powyższe postanowienie, powód zarzucił brak podstaw do odmowy zwolnienia go od opłaty od skargi kasacyjnej w całości. Wskazał, że jego sytuacja materialna i życiowa nie poprawiła się od czasu zwolnienia go od kosztów sądowych przy wniesieniu apelacji w rozpoznawanej sprawie, wobec czego nie miał możliwości uiszczenia opłaty od skargi kasacyjnej. W konsekwencji wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W zażaleniu powód zawarł wniosek o objęcie kontrolą niezaskarżalnego osobno postanowienia o odmowie zwolnienia go od kosztów sądowych. Wniosek taki jest dopuszczalny na podstawie art. 380 k.p.c. w związku z 394¹ § 3 i art. 398²¹ k.p.c. Uzasadniało to ocenę postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 5 grudnia 2013 r.

W wypadku, kiedy na wcześniejszych etapach postępowania stronie przyznawano zwolnienie, oddalenie wniosku o zwolnienie w postępowaniu kasacyjnym wymagałaby stwierdzenia, że położenie skarżącego uległo w jakimś aspekcie poprawie. W postanowieniu o odmowie zwolnienia sąd powinien przytoczyć argumenty wskazujące, że w zmienionej sytuacji majątkowej wnioskodawcy jest on w stanie ponieść konieczne koszty postępowania (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 6 maja 2011 r., II CZ 12/11, Lex nr 847127; z dnia 17 kwietnia 2013 r., V CZ 127/12, Lex nr 1341729; z dnia 28 maja 2013 r. V CZ 12/13, Lex nr 1360358 czy z dnia 27 listopada 2013 r., V CZ 61/13, Lex nr 1421826).

Wątpliwości co do rzeczywistego stanu majątkowego osoby domagającej się zwolnienia od kosztów sądowych uzasadniają zarządzenie dochodzenia w trybie art. 109 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach

cywilnych (tekst jednolity: Dz.U. nr 90 z 2010 r., poz. 594 z późn. zm.). Prowadzenie dochodzenia nie jest konieczne wówczas, gdy do dokonania oceny, czy wnioskujący o zwolnienie jest w stanie ponieść koszty sądowe bez uszczerbku dla koniecznego utrzymania siebie i rodziny, wystarcza zgromadzony w sprawie materiał dowodowy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2013 r., V CZ 69/13, Lex nr 1405574). Ten jednak poddany być powinien ocenie według dyrektyw wpływających z art. 233 § 1 k.c., z wyjaśnieniem stanowiska sądu w uzasadnieniu orzeczenia.

Zgodzić się można z twierdzeniem, iż przed wydaniem zaskarżonego postanowienia Sąd Apelacyjny nie przeanalizował oświadczeń majątkowych oraz złożonych dokumentów uzupełniających i nie wyjaśnił w jaki sposób zmieniła się sytuacja rodzinna, materialna i źródła dochodów powoda od czasu poprzedniego rozstrzygnięcia, a także czy zmiana ta pozwala na przyjęcie odmiennej oceny możliwości skarżącego.

Z tych przyczyn zaskarżone postanowienie należało uchylić i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu na podstawie art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.